

JAK OGRANICZYĆ LUB WYELIMINOWAĆ STOSOWANIE SYNTETYCZNYCH PESTYCYDÓW W POLSCE I UE?

INTERESY ROLNIKÓW, SPOŁECZEŃSTWA I ŚRODOWISKA MOŻNA POŁĄCZYĆ!

NASZE POSTULATY:

Wyeliminujmy pestycydy PFAS.

W UE zatwierdzone jest obecnie stosowanie 34 tzw. pestycydów PFAS (związków per – i polifluoroalkilowych, które ze względu na swoją niezwykle długą żywotność w organizmach i środowisku nazywa się „wiecznymi chemikaliami”). Większość z nich rozkłada się na ultrakrótkocząsteczkowy metabolit TFA (kwas trifluorooctowy). TFA jest niezwykle trwały i bardzo mobilny: przenika bezpośrednio do wód gruntowych i powierzchniowych trwale zanieczyszczając nasze środowisko. Obecne metody nie pozwalają na usunięcie TFA z wody pitnej. Niemcy zaproponowały sklasyfikowanie TFA jako substancji toksycznej dla układu rozrodczego kategorii 1B, co skutkuje tym, że wszystkie pestycydy PFAS powinny zostać zakazane. Dlatego apelujemy do UE i Polski sprawującej obecnie prezydencję w Radzie UE o ich natychmiastowy zakaz. Ponadto wzywamy polską prezydencję do umieszczenia w porządku obrad Rady UE propozycji całkowitego zakazu stosowania pestycydów PFAS w UE. Chrońmy nasze dzieci, społeczeństwa i środowisko, zwłaszcza wody!

Nie zezwalajmy na dopuszczanie stosowania toksycznych pestycydów, testujmy je odpowiednio.

Unijne prawo dotyczące pestycydów (rozporządzenie (WE) nr 1107/2009) zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia odpowiedniej oceny długoterminowej toksyczności pestycydów. Potwierdziły to już dwa orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE, jednak państwa członkowskie wciąż nie kontrolują długoterminowej toksyczności pestycydów dla ludzi przed dopuszczeniem tych substancji. Co gorsza, producenci pestycydów nie przekazują nawet organom kontrolnym państw członkowskich danych toksykologicznych na temat substancji pomocniczych zawartych w pestycydach, mimo że wiele z tych substancji jest wysoce toksyczne. Apelujemy do rządu polskiego i Komisji Europejskiej o wprowadzenie wymogu odpowiedniego oceniania składu wszystkich pestycydów pod kątem ich rakotwórczości, mutagenności, toksyczności dla układu rozrodczego oraz zdolności do zaburzania gospodarki hormonalnej zanim zostaną dopuszczone do stosowania przez państwa członkowskie.

Chrońmy społeczeństwo przed narażeniem na bezpośredni kontakt z toksycznymi pestycydami.

Dyrektywa w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów (SUD, Dyrektywa 2009/128/WE) zobowiązuje państwa członkowskie do zadbania o to, żeby obywatele i obywatelki, rezerwy przyrody oraz obszary chronione pod względem zasobów wodnych nie były narażone na kontakt z pestycydami innymi niż syntetyczne substancje niskiego ryzyka i biologiczne środki ochrony roślin. Dyrektywa nie jest odpowiednio wdrażana w UE, a społeczeństwo, zwłaszcza kobiety w ciąży i małe dzieci, są narażone na działanie wysoce toksycznych pestycydów w swoich ogrodach, parkach miejskich i domach. Obszary chronione i zasoby wodne są zanieczyszczane pestycydami, co zakłóca funkcjonowanie ekosystemów i niszczy ich różnorodność biologiczną. Państwa członkowskie muszą przestrzegać prawa i zapewnić wystarczające strefy buforowe wolne od stosowania syntetycznych pestycydów w pobliżu terenów zamieszkiwanych przez ludzi. Rezerwy przyrody i obszary wodne muszą być chronione przez wpływem stosowania syntetycznych pestycydów!

Wyeliminujmy stosowanie syntetycznych pestycydów w miastach.

Francja, Belgia, Niderlandy, Szwecja i Luksemburg zakazały stosowania syntetycznych pestycydów w przestrzeni publicznej. Ponad dziesięcioletnie doświadczenie tych krajów pokazuje, że użycie syntetycznych pestycydów w miastach nie jest konieczne, ponieważ istnieją alternatywne metody i środki ochrony roślin. Dlatego nie do zaakceptowania jest to, że syntetyczne pestycydy są wciąż stosowane na placach zabaw dla dzieci, na torach w miejskich parkach i ogrodach. Wzywamy polski rząd do wprowadzenia zakazu stosowania wszystkich syntetycznych pestycydów, nie tylko glifosatu, we wszystkich przestrzeniach publicznych w całym kraju.

Ponadto apelujemy do polskiego rządu o zapewnienie ścisłego egzekwowania istniejących zakazów stosowania glifosatu w określonych przestrzeniach publicznych.

Wspierajmy rolników w przejściu na alternatywne metody i środki ochrony roślin.

Badania naukowe pokazują, że dzięki wdrożeniu integrowanej ochrony roślin rolnicy mogą zmniejszyć stosowanie pestycydów o 50-80%, zachowując przy tym rentowność gospodarstw i nie odnotowując spadku plonów. Takie ograniczenie wymaga wiedzy oraz wsparcia technicznego i finansowego. Państwa członkowskie powinny zapewnić rolnikom odpowiednie niezależne doradztwo, zwłaszcza w zakresie metod dążących do redukcji zużycia środków chemicznych. Apelujemy do rządu polskiego o skuteczne wykorzystanie środków z funduszy Wspólnej Polityki Rolnej UE na wsparcie rolników w tym zakresie – w trosce o ich zdrowie, zdrowie społeczeństwa i środowiska.

Przyspieszmy dopuszczanie biologicznych metod i środków ochrony roślin. Wspierajmy rolników w ich stosowaniu.

Biologiczne metody i środki ochrony roślin są realną alternatywą dla toksycznych syntetycznych pestycydów. Zwracamy się do polskiego rządu, aby podczas prezydentury dążył do ułatwienia ich szybszego wprowadzenia na rynek w Polsce i w UE. Nie powinno się to odbywać kosztem jakości oceny ryzyka. Poza zastępowaniem syntetycznych pestycydów biologicznymi metodami i środkami ochrony roślin konieczne są także zmiany systemowe oraz właściwe i skuteczne wdrażanie integrowanej ochrony roślin przez rolników. W tym celu należy zapewnić odpowiednie szkolenia dla doradców rolniczych w tym zakresie.

Nie dopuścimy do nieuczciwej konkurencji wobec rolnictwa UE, uкрóćmy podwójne standardy.

Rolnicy w UE nie mogą używać wielu wysoce toksycznych pestycydów zakazanych w UE. Jednak rolnicy z krajów spoza Unii nadal je stosują i eksportują żywność do UE. Społeczeństwa UE są przez to narażone na kontakt z toksycznymi syntetycznymi pestycydami w importowanej żywności, ponieważ zawiera ona pozostałości substancji rakotwórczych, zaburzających gospodarkę hormonalną lub toksycznych dla układu rozrodczego. UE nadal eksportuje zakazane na swoim terenie syntetyczne pestycydy do krajów trzecich, co przyczynia się do nieuczciwej konkurencji i zwiększa obecność toksycznych pozostałości w żywności w UE. Apelujemy do UE i rządu polskiego podczas prezydentury o wprowadzenie zakazu eksportu pestycydów zakazanych w UE oraz o zapewnienie, że w przypadku, gdy dany pestycyd nie jest zatwierdzony do obrotu w UE, jego najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości będzie wynosić zero.

Utrzymajmy Ramową Dyrektywę Wodną jako skuteczne narzędzie ochrony wód i społeczeństw w UE.

Europejskie zasoby wód słodkich są poważnie zanieczyszczone – w 2021 r. jedynie 26,8% wód powierzchniowych spełniało normy dobrego stanu chemicznego. Aby ograniczyć zanieczyszczenie wód pestycydami konieczna jest ściślejsza integracja Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) z sektorowymi politykami dotyczącymi pestycydów. Na przykład nie powinno się stosować pestycydów w pobliżu zasobów wodnych i należy zakazać użycia substancji uznanych za wysoce toksyczne dla środowiska wodnego. W związku z tym w dyskusjach nad aktualizacją RDW Polska, sprawując prezydenturę, powinna zobowiązać się do utrzymania RDW na najwyższym poziomie ambicji i przeciwstawić się próbom jej osłabienia. Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny jak najszybciej przyjąć i wdrożyć unijne normy jakości dla nowo proponowanych priorytetowych rodzajów zanieczyszczeń.

Niech unijna polityka rolna będzie dalekowzroczna, nowatorska i przemysłana.

19 lutego 2025 r. UE opublikowała dokument Wizja dla rolnictwa i żywności, w której proponuje, żeby użycie toksycznych pestycydów było zakazane tylko wtedy, gdy istnieją dla nich alternatywy. Jednak prawo UE dotyczące pestycydów i orzecznictwo stwierdzają wyraźnie, że zdrowie obywateli i obywaterek oraz środowisko mają priorytet w produkcji rolnej. Ponadto badania naukowe wskazują, że możliwe są alternatywne metody i środki ochrony roślin. Apelujemy do polskiego rządu, żeby temat zmniejszenia stosowania syntetycznych pestycydów pozostał priorytetem w dalszych pracach UE i żeby podjęto działania w celu szybkiego zakazania toksycznych pestycydów.

koalicjazyziemia.pl

pan-europe.info

